

علوم و فنون ادبی ۳	رشته :		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	ساعت شروع:	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)											
۰/۵ ۰/۲۵	۱- چرا شاعران دورهٔ بازگشت به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند؟ ۲- توضیح زیر کدامیک از شخصیت‌های ادبی دوره بیداری را معرفی می‌کند؟ «از معروف‌ترین نویسندگان و سیاست‌مداران این دوره است، قبل از او سبک نویسندگان فارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.» الف- دهخدا ب- ادیب الممالک فراهانی ج- قائم مقام فراهانی د- میرزا آقا تبریزی ۳- درست یا نادرست بودن سوال‌های زیر را مشخص کنید. الف) شعر انتقادی «ای قلم» سرودهٔ عارف قزوینی است؟ درست / نادرست ب) پروین اعتصامی، قصیده را به سبک منوچهری به روانی و لطافت شعر سعدی می‌سرود. درست / نادرست ۴- نام پدیدآورندگان آثار را درستون «الف» به آثار در ستون «ب» وصل کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)											
۰/۵	<table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>الف) سید علی موسوی گرمارودی</td><td>۱- اگه بابا بمیره</td></tr><tr><td>ب) جلال آل احمد</td><td>۲- تلخ و شیرین</td></tr><tr><td>ج) محمد رضا سرشار</td><td>۳- گوشوارهٔ عرش</td></tr><tr><td></td><td>۴- خسی در میقات</td></tr></table>	الف	ب	الف) سید علی موسوی گرمارودی	۱- اگه بابا بمیره	ب) جلال آل احمد	۲- تلخ و شیرین	ج) محمد رضا سرشار	۳- گوشوارهٔ عرش		۴- خسی در میقات	
الف	ب											
الف) سید علی موسوی گرمارودی	۱- اگه بابا بمیره											
ب) جلال آل احمد	۲- تلخ و شیرین											
ج) محمد رضا سرشار	۳- گوشوارهٔ عرش											
	۴- خسی در میقات											
ب	سبک شناسی (۲ نمره)											
۰/۲۵ ۰/۲۵	۵- در شعر «ملک الشعرای بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» توجه به چه قالب‌هایی بیشتر بوده است؟ الف) قصیده و مثنوی ب) مستزاد و چهار پاره ج) قصیده و غزل د) مثنوی و غزل ۶- همهٔ گزینه‌ها «سطح زبانی» نثر دورهٔ بیداری را نشان می‌دهد، به جز گزینهٔ الف) نثر دوره ساده و قابل فهم است. ب) بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و..... به نثر فارسی وارد شد. ج) واژه‌ها و ترکیب‌های عربی نا آشنا کمتر می‌شود. د) لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می‌شود. ۷- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی پایبند بودند. ب) شاخص‌ترین شاعران عصر بیداری که به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند، فرخی یزدی و..... بودند. ۸- سوال های تشریحی											
۰/۵ ۰/۵	الف) دو مورد از ویژگی‌های «فکری» شعر انقلاب اسلامی را بنویسید. ب) در شعر سنتی دورهٔ انقلاب اسلامی، تقلید و تمایل به کدام سبک‌های شعری زیاد است؟											
	«ادامه سوالات در صفحه دوم»											

علوم و فنون ادبی ۳	رشته :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	ساعت شروع:

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ج	موسیقی شعر (۶ نمره)							
۰/۵ ۱	۹- واژهٔ « دلآرام » را یک بار بدون حذف همزه و یک بار با حذف همزه ، تقطیع هجایی کنید. ۱۰- در تقطیع نمونه‌های زیر، برای هر مورد کدام اختیارشاعری استفاده شده‌است؟ نوع اختیار را بنویسید. الف) جادویی « U- » ب) بهانه « U- - » ۱۱- کدام گزینه با مصرع « از در درآمدی و من از خود به در شدم » هم وزن است؟ الف) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود ب) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی ج) مگر تو روی بیوشی و فتنه باز نشانی د) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود ۱۲- با توجه به بیت « آب آتش فروز، عشق آمد / آتش آب سوز عشق آمد » پایه های آوایی، نشانه‌های هجایی و وزن شعر را در جدول زیر قرار دهید.							
۰/۲۵								
۲/۲۵	<table><tr><td>پایه های آوایی</td><td></td></tr><tr><td>نشانه های هجایی</td><td></td></tr><tr><td>وزن شعر</td><td></td></tr></table>	پایه های آوایی		نشانه های هجایی		وزن شعر		
پایه های آوایی								
نشانه های هجایی								
وزن شعر								
۰/۷۵	۱۳- نام بحر حاصل از تکرار وزن زیر را به طور کامل بنویسید. فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن ۱۴- با توجه به بیت « کیسه هنوز فره است ، با تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری » الف) در کدام رکن بیت اختیاروزنی صورت گرفته‌است؟ نوع آن چیست؟ ب) کاربرد این قابلیت ، تنها در چه وزن‌هایی رخ می‌دهد؟ ۱۵- کدام مصراع زیر « ناهمسان » است؟ الف) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد ب) آبی تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم							
۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵								
د	زیبایی شناسی (۶ نمره)							
۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	۱۶- آرایه‌های «مراعات نظیر ، تلمیح ، و تضمین» را در بیت‌های زیر مشخص کنید. الف) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل گویا در چمن لاله و ریحان بودم ب) درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ کاذب الفقر آن یکنون کُفر ج) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید							
	« ادامه سؤالات در صفحه سوم »							

علوم و فنون ادبی ۳	رشته :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	ساعت شروع:

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۷۵	۱۷- در بیت « اگر زخلق ملامت و گر زکرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم» الف) « لَف دوم » و « نَشْر اول » را نشان دهید. ب) نوع « لَف و نَشْر » را بنویسید.											
۱	۱۸- در کدام یک از ابیات آرایه «تناقض» و در کدام ، آرایه « تضاد» دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید. الف) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم ب) شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی											
۰/۷۵	۱۹- در هر یک از بیت های گروه « الف » کدام آرایه ادبی گروه « ب » به کار رفته است ؟ « قسمت » ب « یک مورد اضافه است.» <table border="1"> <thead> <tr> <th>« ب »</th><th>« الف »</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱- اغراق</td><td>الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها</td></tr> <tr> <td>۲- حسن تعلیل</td><td>ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت</td></tr> <tr> <td>۳- تلمیح</td><td>ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم</td></tr> <tr> <td>۴- مراعات نظیر</td><td></td></tr> </tbody> </table>	« ب »	« الف »	۱- اغراق	الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	۲- حسن تعلیل	ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت	۳- تلمیح	ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم	۴- مراعات نظیر		
« ب »	« الف »											
۱- اغراق	الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها											
۲- حسن تعلیل	ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت											
۳- تلمیح	ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم											
۴- مراعات نظیر												
۰/۵	۲۰- در بیت « نگران با من استاده سحر /صبح می خواهد از من /کز مبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را/ بلکه خبر» کلمه « نگران » ایهام دارد ، معانی مختلف آن را بنویسید.											
۰/۲۵	۲۱- در بیت « چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب /مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم» الف) در کدام واژه آرایه « ایهام تناسب» به کار رفته است ؟											
۰/۲۵	ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه « تناسب » دارد؟											
۰/۵	۲۲- آرایه های « اسلوب معادله » و «حس آمیزی» را در ابیات زیر بیابید و دلیل تشخیص خود را برای هر مورد بنویسید. الف) آسمان فریبی آبی رنگ شد.											
۰/۵	ب) سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش											
۰/۵	۲۳- با توجه به بیت « خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان دیده / که اندر خاک می جویند ایام جوانی را » الف) شاعر چه دلیلی برای « خمیدگی پشت پیران » بیان کرده است ؟											
۰/۲۵	ب) این هنر شاعرانه سبب پیدایش کدام آرایه معنوی ، در بیت شده است ؟											
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »											

علوم و فنون ادبی ۳	رشته :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	ساعت شروع:

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

هـ	نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره)	
	۲۴- با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید .	
۰/۵	۱- چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند،	
۱	۲- بنواخت زخشم برفلک مشّت آن مشّت تویی تو ای دماوند	
۰/۵	۳- تا درد و ورم فرو نشینند کافور بر آن ضماد کردند	
	۴- شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند	
	الف) دو مورد از ویژگی‌های <u>زبانی</u> سروده بالا را بیاورد و بنویسد .	
	ب) شعر بالا از « محمد تقی بهار » است ، « سطح فکری » آن را بررسی کنید. « دو مورد »	
	ج) آرایه <u>شاخص</u> بیت سوم چیست؟ در مورد آن بنویسد.	
	۲۵- با توجه به متن « فردای آن روز به خاطر آمد که دیروز یک‌دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، یعنی آقای استادی مصطفی خان، به دست چلاق‌شده خودم از خانه بیرون انداختم، ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلند پایه « از ماست که برماست » ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم.	
۰/۵	الف) یک « کنایه » در متن بیاورد و معنی آن را بنویسد.	
۰/۲۵	ب) آرایه « تضمین » را در متن پیدا کنید و بنویسد.	
۰/۲۵	ج) بین واژه‌های « دست » و « شست » چه آرایه‌ای وجود دارد؟	
۱	د) دو مورد از ویژگی‌های <u>زبانی</u> نثر جمال زاده را بنویسد.	
۲۰	موفق و سربلند باشید	

علوم و فنون ادبی ۳		رشته:		ساعت شروع:																																		
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه				تاریخ امتحان :																																		
ردیف		نمره																																				
۱	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) ۱- به سبب فقر فرهنگی جامعه ۰/۲۵ ۲- سستی و رخوت حاکم بر ادبیات ۰/۲۵ ص ۱۳																																					
۲	«ج» / قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ص ۱۹																																					
۳	الف) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۵ و ۱۶ (ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۷۰																																					
۴	الف: با «۳» (گوشواره عرش) ۰/۲۵ ص ۷۱ ج: با «۱» (اگه بابا بمیره) ۰/۲۵ ص ۷۷ ب: با «۴» (خسی در میقات) ۰/۲۵ ص ۷۴																																					
۵	(ب) سبک شناسی (۲نمره) گزینۀ «الف» / قصیده و مثنوی ۰/۲۵ ص ۴۳																																					
۶	گزینۀ «د» / لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می شود. ۰/۲۵ ص ۴۵																																					
۷	الف) کمتر ۰/۲۵ ص ۴۳ (ب) ابوالقاسم لاهوتی ۰/۲۵ ص ۴۴																																					
۸	الف) ۱- شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند. ۲- روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است. تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می توان دید. ۳- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است. ۴- یکی از اصلی ترین درون مایه های شعر این دوره فرهنگ دفاع مقدس است. «دو مورد» ۰/۵ ص ۱۰۰ (ب) سبک عراقی و خراسانی ۰/۵ ص ۹۹																																					
۹	ج) موسیقی شعر (۶نمره) بدون حذف همزه= دل / آ / رام ۰/۲۵ با حذف همزه = د / لا / رام ۰/۲۵ ص ۴۹																																					
۱۰	الف) در هجای دوم شاعر از اختیار زبانی ۰/۲۵ کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند استفاده کرده است ۰/۲۵ ص ۵۴ ب) در هجای آخر شاعر به جای هجای کوتاه از اختیار زبانی ۰/۲۵ بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه بهره برده است. ۰/۲۵ ص ۵۴																																					
۱۱	با گزینۀ «ب» ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی ۰/۲۵ ص ۲۴																																					
۱۲	<table><tr><td rowspan="4">پایه های آوایی ۰/۷۵</td><td>آ ب آ تَش</td><td>فُ ر و زِ عِش</td><td>قا مد</td></tr><tr><td>آ ت شِ آ</td><td>بِ س و زِ عِش</td><td>قا مد</td></tr><tr><td>– – U –</td><td>– U – U</td><td>– –</td></tr><tr><td>۰/۷۵</td><td>۰/۷۵</td><td>۰/۷۵</td></tr><tr><td colspan="4">نشانه های هجایی</td><td></td></tr><tr><td colspan="4">۰/۷۵</td><td></td></tr><tr><td colspan="4">وزن شعر</td><td></td></tr><tr><td colspan="4">۰/۷۵</td><td></td></tr></table>					پایه های آوایی ۰/۷۵	آ ب آ تَش	فُ ر و زِ عِش	قا مد	آ ت شِ آ	بِ س و زِ عِش	قا مد	– – U –	– U – U	– –	۰/۷۵	۰/۷۵	۰/۷۵	نشانه های هجایی					۰/۷۵					وزن شعر					۰/۷۵				
پایه های آوایی ۰/۷۵	آ ب آ تَش	فُ ر و زِ عِش	قا مد																																			
	آ ت شِ آ	بِ س و زِ عِش	قا مد																																			
	– – U –	– U – U	– –																																			
	۰/۷۵	۰/۷۵	۰/۷۵																																			
نشانه های هجایی																																						
۰/۷۵																																						
وزن شعر																																						
۰/۷۵																																						
۱۳	بحر رمل ۰/۲۵ مسدس ۰/۲۵ محذوف ۰/۲۵ ص ۱۰۷																																					
۱۴	الف) رکن دوم مصرع دوم ۰/۲۵ قلب ۰/۲۵ ص ۸۵ (ب) مُفْتَعِلِنَ وَمَفَاعِلِنَ ۰/۵ ص ۸۶																																					
۱۵	گزینۀ «ب» / آبی تر از آنیم که بی رنگ بمیریم ۰/۲۵ ص ۲۱																																					
۱۶	د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۰ (ب) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۲ (ج) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۸																																					
۱۷	الف) ندامت ۰/۲۵؛ کشیدم ۰/۲۵ (ب) نامرتب یا مشوّش ۰/۲۵ ص ۶۲																																					
	ادامۀ راهنمای تصحیح در صفحه دوم																																					

علوم و فنون ادبی ۳		رشته:	ساعت شروع:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان :	
ردیف	نمره		
۱۸	الف)تناقض ۰/۲۵ ص ۶۰ (ب) تضاد ۰/۲۵ دلیل این است که تضاد آوردن دو امر متضاد است؛ بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض نما ، تضاد در یک امر است؛نه دو امر؛در حقیقت تناقض برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق . ۰/۵ ص ۶۱		
۱۹	الف: با «۴» مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۸ ؛ ب: با «۳» تلمیح؛ ۰/۲۵ ص ۳۰ ج: با «۱» اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸		
۲۰	۱-نگریستن ؛ ۲- نگران و مضطرب ۰/۵ ص ۹۲		
۲۱	الف) مهر ۰/۲۵ (ب) آفتاب یا عیوق ۰/۲۵ ص ۹۲		
۲۲	الف)حس آمیزی ۰/۲۵ دلیل :آمیزش یک امر ذهنی با حس بینایی ۰/۲۵ ص ۱۱۴ ؛ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ دلیل : بیان مطلبی در دو عبارت مستقل به نحوی که یکی از طرفین که به صورت ضرب المثل است ،معادلی است برای تأیید عبارت دیگر. ۰/۲۵ ص ۱۱۶		
۲۳	الف)که درخاک به دنبال جوانی می گردند،۰/۲۵ که یک دلیل ادبی و غیر واقعی است ۰/۲۵ ب)حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۷		
۲۴	هـ) نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره) الف)دربیت ها ،جمله ها به شکل مرکب است ، بین واژه ها روابط معنایی تناسب: سرد و سیاه و خاموش ؛ منفجر و آتش ؛ درد و ورم و ضمد؛ تکرار: مشّت و تو . آوردن واژه های کهنه ضمد و آوند . ساده بودن زبان شعر، ساختمان بیشتر واژه ها ساده است . بیشتر واژه ها فارسی اند به جز یکی دو مورد عربی . به کار بردن فعل پیشوندی فرو نشیند . به کاربردن بنواخت به جای زد . (دو مورد) هر مورد ۰/۲۵ صص ۱۶ و ۱۷ ب)نوع ادبی شعر ادبیات پایداری و مقاومت است. دماوند نماد آزادیخواهان و آگاهان خاموش جامعه؛ درون مایه: دعوت به قیام و مبارزه در برابر بیداد و ستم پادشاه وقت محمد علی شاه قاجار ؛ شعر جنبه ملی و میهنی دارد و درمورد مسائل روز جامعه طرح مسائل سیاسی - اجتماعی با زبان حماسی در سبک خراسانی سروده شده است؛ شعر در خدمت آزادی و وطن خواهی و مخالفت با دولت وقت و برای برانگیختن احساسات ملی و وطنی مردم برای دعوت به قیام (۲مورد) هر مورد ۰/۵ صص ۱۶ و ۱۷ ج) حسن تعلیل ۰/۲۵ علت نشستن برف بر قلّه دماوند را تسکین درد می داند. ۰/۲۵ ص ۱۶		
۲۵	الف) از ماست که بر ماست کنایه از مقصر دانستن خود ؛ پشت دست داغ کردن ؛ عبرت گرفتن و توبه کردن (یک مورد) ۰/۵ ص ۷۴ ب) « از ماست که بر ماست » ۰/۲۵ (ج) جناس ناقص ۰/۲۵ ص ۷۴ د) قالب متن داستان است . به محتوا توجه دارد و در نقد تظاهر و دورویی است . سبک نویسندگی و کاربرد واژگان عامیانه و متداول در نثر همان دوره است مانند: دست چلاق شده ، پشت دست داغ کردن ، و کلام را به طبع خوانندگان نزدیک کرده است. درون مایه طنز مانند: لباس نودوز خودم را با مایحتوی بیرون انداخته بودم . به راه کسانی چون زین العابدین مراغه ای و دهخدا رفته است. (۲ مورد) هر مورد ۰/۵ ص ۷۴		
	۲۰		